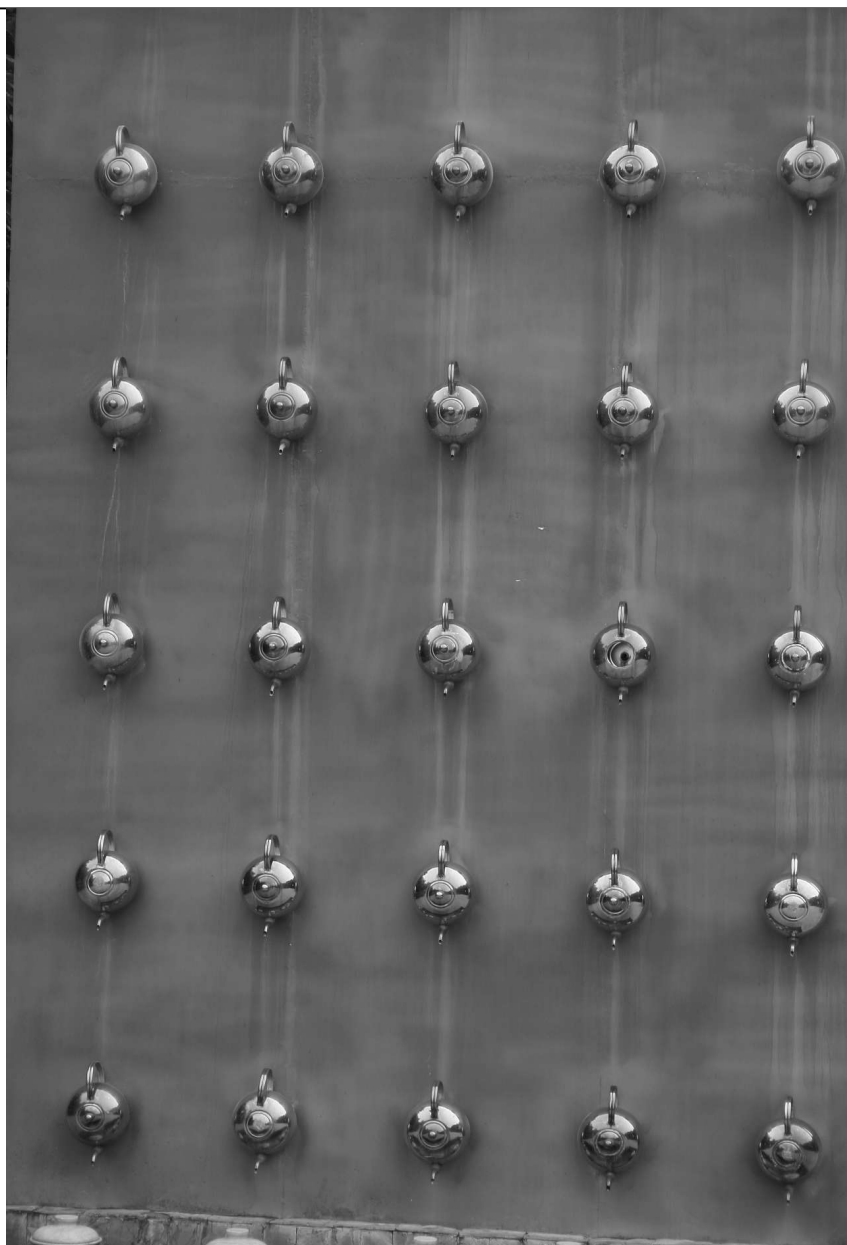

MONITOR CHINY-BAŁKANY

MAJ 2018

„Monitor Chiny-Bałkany” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualnymi stosunkami bilateralnymi państw Półwyspu Bałkańskiego z Chinami ze szczególnym naciskiem na współpracę w ramach formatu 16+1 oraz inicjatywy Pasa i Szlaku. Monitor opracował mgr Przemysław Ciborek – młodszy analityk Ośrodka Spraw Azjatyckich.

MONITOR CHINY-BAŁKANY

MAJ 2018

27 kwietnia: 3. Chińsko-Rumuńskie Seminarium Nauki i Techniki. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Uniwersytet Transylwański w Braszowie przy współpracy z Shenyang Jianzhu University. Seminarium zostało objęte patronatem Ministerstwa Nauki i Techniki ChRL oraz Ministerstwa Rozwoju i Innowacji Rumunii.

4 maja: Serbski oddział Bank of China odnotował straty. Jednostka, która rozpoczęła swą działalność w styczniu 2017 r. w pierwszym roku swojej działalności odnotowała stratę w wysokości 2,6 mln RSD (26,4 tys. USD). Portfel kredytowy banku wyniósł 22,1 mln RSD podczas gdy całkowita suma aktywów na koniec grudnia wyniosła 1,86 mld RSD. Członkami zarządu serbskiego oddziału BoC są m.in. były prezes Narodowego Banku Serbii – Dejan Soskic oraz były minister serbskiej gospodarki Zeljko Sertic. Warto wspomnieć o fakcie, iż całość kapitału oddziału serbskiego leży w posiadaniu Bank of China o. Węgry z siedzibą w Budapeszcie.

14 maja: Serbskie ministerstwo energetyki chwali mechanizm 16+1. Szef resortu, Aleksandar Antić powiedział, iż mechanizm ten uczynił z Serbii jednego z głównych partnerów inwestycyjnych i handlowych Chin w regionie EŚW. Według ministra, format ten zapewnia świetne perspektywy dla wspólnych projektów państw regionu, szczególnie w dziedzinie infrastruktury, nauki i kultury. Słowa te zostały wypowiedziane podczas forum państw regionu EŚW oraz Chin dotyczącego współpracy leśnej. Uczestnicy spotkania wspólnie przyjęli oświadczenie, w którym zobowiązano się do inwestycji w sektor leśnictwa oraz przetwórstwa drewna, wzmocnienia edukacji leśnej oraz współpracy badawczej.

16 maja: Bułgaria powraca do koncepcji utworzenia elektrowni jądrowej Belene. Powrót do porzuconego wcześniej projektu konstrukcji 2000MW elektrowni jądrowej wywołał zainteresowanie u chińskich przedsiębiorstw. Najpoważniejszym oferentem na ten moment wydaje się chińska rządowa spółka China National Nuclear Corporation. Minister Energetyki Temenuzhka

BUŁGARIA POWRACA DO KONCEPCJI UTWORZENIA ELEKTROWNI JĄDROWEJ BELENE. Po-

wrót do porzuconego wcześniej projektu konstrukcji 2000MW elektrowni jądrowej wywołał zainteresowanie u chińskich przedsiębiorstw. Najpoważniejszym oferentem na ten moment wydaje się chińska rządowa spółka China National Nuclear Corporation. Minister Energetyki Temenuzhka Petkova oznajmiła, iż do końca roku w tej sprawie zo-

stanie ogłoszony przetarg publiczny. Bułgarski rząd szacuje wartość inwestycji na ok. 11,9 mld USD.

Petkova oznajmiła, iż do końca roku w tej sprawie zostanie ogłoszony przetarg publiczny. Bułgarski rząd szacuje wartość inwestycji na ok. 11,9 mld USD.

17 maja: Cao Jianming z wizytą w Belgradzie. Wiceprzewodniczący SK OZPL spotkał się z serbską premier Aną Brnabic, przyznając wspólnie, iż bilateralne stosunki polityczne uległy znacznej poprawie i stoją obecnie na najwyższym poziomie w historii. Zarówno Pekin, jak i Belgrad otwarcie popierają mechanizm kooperacji 16+1, a serbski rząd uważa go za integralną część inicjatywy Pasa i Szlaku, forsowanej na forum międzynarodowym przez przewodniczącego Xi Jinpinga. Cao wyraził przekonanie, iż najbliższy szczyt 16+1 w Sofii w dn. 6-7 lipca przyniesie nowe propozycje skutecznych działań w ramach tego mechanizmu.

22 maja: Aleksandar Vucic podtrzymuje europejskie aspiracje Serbii równocześnie wzmacniając stosunki z Rosją i Chinami. Podczas oficjalnej wizyty w Azerbejdżanie, serbski prezydent w wywiadzie dla Radio Televizija Srbije (RTS) podkreślił, iż *serbska polityka koncentruje się na UE, ale jednocześnie zakłada wzmocnienie i rozwijanie przyjaźni z naszymi tradycyjnymi przyjaciółmi i sojusznikami, takimi jak Rosja i Chiny*. Jednocześnie stwierdził, iż on sam pełniąc urząd prezydenta *nie jest gotów słuchać Europejczyków i Amerykanów, kiedy mówią o nałożeniu sankcji na Rosję lub regulacji stosunków z Chinami*.

22 maja: China Machinery Engineering Corporation zainteresowane inwestycją OZE w BiH. Z informacji przekazanych przez rzecznika prasowego Kantonu środkowobośniackiego, chińskie CMEC jest zainteresowane budową farm wiatrowych w centrum kraju, przy współpracy z lokalnymi firmami: Tomix Knezevo i TLG Travnik.

22 maja: Chiny i Grecja z planem dot. współpracy naukowej i technologicznej. Umowę w imieniu obu państw podpisali: Minister ds. Badań i Innowacji Grecji – Costas Fotakis i wiceminister Nauki i Techniki ChRL – Li Meng. Spotkanie odbyło się w Atenach. Delegacje omówiły również perspektywę kolejnej dwustronnej deklaracji, której podpisanie miałyby odbyć się w przyszłym roku. Wówczas, oba kraje skupią się na poszerzeniu współpracy między instytucjami akademickimi i badawczymi, parkami technologicznymi, inkubatorami innowacji i klastrami przemysłowymi. Delegacja przewodzona przez Li Menga złożyła również wizytę na Krecie w Fundacji na rzecz Badań i Technologii.

23 maja: Ambasador ChRL w Rumunii kończy swą misję dyplomatyczną. Xu Feihong po ponad 3 latach pełnienia obowiązków ambasadora, ustępuje z urzędu. Podczas oficjalnego pożegnania ambasadora, Xu wspomniał o dyplomatycznych sukcesach podczas swojej misji: zwiększeniu bilateralnej wymiany handlowej z 4,75 mld USD do 5,6 mld USD; podpisania memorandum o wzajemnym zrozumieniu pomiędzy China General Nuclear Power Co. oraz Nuclearelectrica Group w kontekście

wspólnych projektów energetyki jądrowej; ustanowienia Centrum Dialogu i Współpracy Projektów Energetycznych mechanizmu 16+1.

24 maja: Podpisanie umowy na serbski odcinek linii kolejowej Belgrad-Budapeszt w lipcu. Serbska minister infrastruktury Zorana Mihajlović powiedziała w czwartek, iż oczekuje od rządu podpisania umowy ze strona chińską podczas szczytu 16+1 w lipcu. Łączna wartość inwestycji w Serbii szacowana jest na 1,09 mld USD. Serbski rząd w listopadzie rozpoczął remont odcinka Belgrad-Stara Pazova i jest to pierwszy transgraniczny projekt realizowany przez Serbię, Węgry i Chiny w ramach mechanizmu 16+1.

24 maja: chiński rząd wystosuje zachęty inwestycyjne dla rodzimych producentów w odniesieniu do Bułgarii. Podczas szczytu G20 w Buenos Aires doszło do spotkania szefów MSZ obu państw – Ekateriny Zahariewej oraz Wanga Yi. Chiński minister zapewnił, iż jego rząd jest gotowy stymulować strategiczne inwestycje chińskich firm w Bułgarii i innych państwach Bałkanów Zachodnich.

25 maja: Chiny dążą do intensyfikacji współpracy z Rumunią poprzez inicjatywę Pasa i Szlaku i mechanizm 16+1. Powyższa deklaracja została wypowiedziana przez Cao Jianminga – wiceprzewodniczącego SK OZPL podczas spotkania z Liviu Dragneą, prezesem izby poselskiej rumuńskiego parlamentu. Początkowo, współpraca miałaby polegać na wymianie międzyludzkiej organów legislacyjnych w celu wzmocnienia dwustronnych więzi. Rumuński parlament wyraził gotowość wzmocnienia takowej wymiany w celu stabilnego rozwoju stosunków bilateralnych. Cao spotkał się również m.in. z wicepremierem Viorelem Stefanem oraz prokuratorem generalnym Augustinem Lazarem.

25 maja: Serbia i Chiny sfinalizują umowy inwestycyjne w ramach Paneuropejskiego Korytarza Transportowego nr X. W oficjalnym komunikacie serbskiego ministerstwa infrastruktury zawarto informację, iż memorandum o wspólnym zrozumieniu w kwestii remontu odcinków Belgrad-Nisz i Nisz-Presevo w ramach PKT X zostanie podpisane podczas lipcowego szczytu 16+1 w Bułgarii. Według serbskiego resortu, przedłużenie PKT X na granicę z Macedonią ma ogromne strategiczne znaczenie dla Serbii. Rząd na oba projekty ma zabezpieczyć ok. 854,5 mln EUR. Należy spodziewać się, iż finansowaniem projektów zajmie się jeden z chińskich banków.

28 maja: Bojko Borisow: Bułgaria i Chiny mają ogromny potencjał w ramach współpracy rolnej. Spotkanie bułgarskiego premiera z ministrem rolnictwa i spraw wiejskich ChRL Han Changfu dotyczyło pogłębienia dwustronnej współpracy w dziedzinie rolnictwa. Współpraca w rolnictwie będzie jednym z wiodących tematów podczas szczytu 16+1 w Sofii w lipcu br. Obaj przedstawiciele rządu zgodzili się co do pozytywnego oblicza chińsko-bułgarskiej współpracy rolnej i wyrazili chęć jej intensyfikacji.

29 maja: Bułgaria naciska na Chiny w kwestii przyspieszenia procedur eksportowych. Bułgarski minister rolnictwa, żywności i leśnictwa Rumen Porozhanov wezwał swojego chińskiego odpowiednika – Han Changfu do przyspieszenia procedur eksportu towarów rolnych do Chin. W uzasadnieniu wskazał, iż procedury dotyczące eksportu mleka i produktów mlecznych osiągnęły już ostateczny etap, niemniej nadal nie zostały dopuszczone do chińskiego rynku. Wzajemną wymianę handlową ma również wspomóc nowo otwarte biuro kontaktowe Shenzhen Cross-Border E-Commerce Association.

30 maja: Bośnia i Hercegowina oraz Chiny wprowadzają ruch bezwizowy. Nowa umowa zawarta pomiędzy rządami obu państw zezwala na ruch bezwizowy w ramach 90-dniowego pobytu. Porozumienie to zostało wypracowane już podczas ubiegłorocznego 6. szczytu szefów rządów państw EŚW i Chin w ramach mechanizmu 16+1 w Budapeszcie, jednak weszło w życie z dniem 1 czerwca. Ruch turystyczny obywateli ChRL w Bośni w 2017 roku oszacowano na 17 tys., co stanowiło 500% wzrost w porównaniu z rokiem 2011. Bośnia i Hercegowina obok Serbii stała się drugim krajem oferującym bezwizowy ruch turystyczny i biznesowy.

KOMENTARZ

1. Serbia konsekwentnie wykorzystuje partnerstwo z Chinami i Rosją w celu lewarowania swej pozycji negocjacyjnej z Unią Europejską. Aleksandar Vucic komentując oświadczenie szefa delegacji UE w Serbii - Sema Fabrizi w odniesieniu do kwestii autonomii Kosowa - oświadczył iż nie widzi w tym *"nic kontrowersyjnego"*, ponieważ Kosowo „*od zawsze było naprawdę poważnym problemem*". W połowie maja Fabrizi powiedział, że uznanie Kosowa jest kluczowe dla członkostwa Serbii w UE. Serbski minister obrony Aleksandar Vulin z kolei powiedział, że jeśli Bruksela przedstawi żądania, których nie można spełnić, wówczas Belgrad będzie zmuszony rozważyć zmianę priorytetów polityki zagranicznej. Następnie premier Serbii Ana Brnabić oświadczyła, że członkostwo w UE pozostaje priorytetem kraju, a minister Vulin ma prawo do osobistej opinii.

Według serbskich analityków sceny politycznej, Brnabić podjęła próby mediacji zarówno ze stroną proeuropejską jak i prochińską. Według niektórych serbskich serwisów informacyjnych, miała również sygnalizować zamiar ustąpienia ze stanowiska premiera kraju, jednak prezydent Vucic odmówił przyjęcia jej rezygnacji. Eksperci twierdzą, że biorąc pod uwagę rosnącą presję Zachodu, zmierzającą do uznania niepodległości Kosowa przez Belgrad, napięcia w gabinecie serbskiej prezes rady ministrów będą się nasilać.

Obecnie kreowana polityka zagraniczna Serbii zakłada utrzymanie przyjaznych stosunków z Rosją i Chinami, a także rozwój stosunków ze Stanami Zjednoczonymi. Ponadto – zgodnie z przydomkiem „bałkańskiej Szwajcarii” – Serbia zamierza pozostać państwem neutralnym militarnie, powstrzymując się od przystąpienia do NATO i innych bloków wojskowych. Bruksela stanowczo sprzeciwia się takiemu stanowisku, dając jasno do zrozumienia, że integracja z UE jest możliwa tylko wtedy, gdy Serbia uzna Kosowo i zdecydowanie ograniczy przyjazne stosunki z Rosją, w szczególności zamykając rosyjsko-serbskie centrum pomocy humanitarnej w mieście Nisz. Serbskie media uwydatniają również prochińską politykę zagraniczną Serbii, m.in. za sprawą spekulacji poczytnego dziennika Vecernje Novosti, sugerującego drugą wizytę Xi Jinpinga w Serbii w ciągu dwóch lat. Domniemana wizyta miałaby mieć miejsce pod koniec 2018 roku.

2. Kwestia rosnących inwestycji ChRL na Bałkanach Zachodnich według Międzynarodowego Funduszu Walutowego jest jednym z głównych czynników postępujących problemów gospodarczych w regionie. Za główny przykład posłużyła Czarnogóra, która pomimo silnej gospodarki krajowej, obecnie zmagą się z rosnącym zadłużeniem na poziomie 62,5% krajowego PKB. Sytuacja jest o tyle poważna, iż rząd w celu spłaty zobowiązań finansowych wobec Pekinu oprócz obciążenia świadczeń socjalnych dla wielodzietnych rodzin zdecydował się na obniżki w wynagrodzeniu urzędników państwowych, znacząco ograniczył wydatki publiczne oraz zwiększył podatki od wyrobów tytoniowych, węgla oraz alkoholu etylowego. Symulacja przeprowadzona przez MFW pokazuje, iż w obliczu rezygnacji z chińskiego finansowania inwestycji autostradowej na odcinku Bar-Boljare, w 2019 r. dług publiczny zmalałby do 59%, jednak w kontekście chińskiego kredytu, szacuje się iż w przyszłym roku zadłużenie osiągnie 78%.

W podobnej sytuacji znajduje się Albania, która została oficjalnie wezwana przez MFW do podwojenia wysiłków na rzecz zmniejszenia długu publicznego. Pomimo faktu, iż Pekin ma ograniczony wpływ na finanse publiczne w Albanii ze względu na stosunkowo małą ilość inwestycji spłacanych za pomocą chińskich kredytów, to China Everbright Group jest właścicielem międzynarodowego portu lotniczego w Tiranie, podczas gdy inne chińskie podmioty mają pakiety większościowe w spółkach naftowych w kraju. Dyrektor MFW, Christine Lagarde zapowiedziała utworzenie specjalnej komórki China-IMF Capacity Development Centre, które będzie miało na celu wsparcie merytoryczne w postaci szkoleń makrofinansowych (w tym również dla ChRL) dla krajów leżących na „trasie drogowej” Pasa i Szlaku.

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

